

Сьогодні
27.02.2025

Урок
№ 59

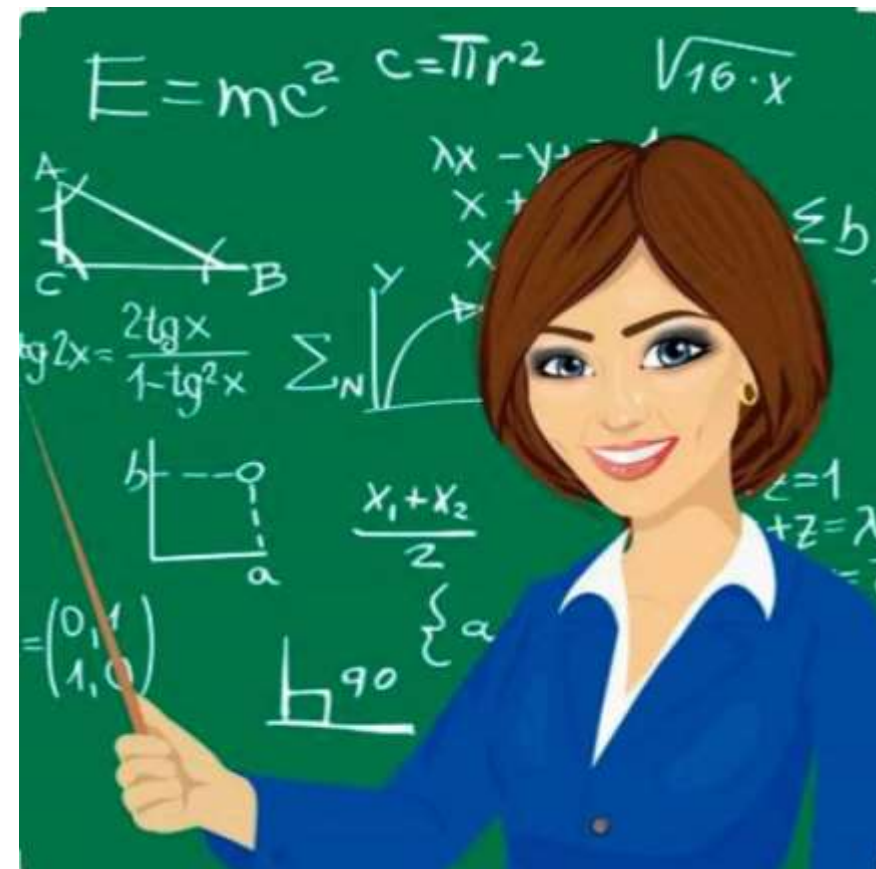
Розв'язування типових вправ і задач

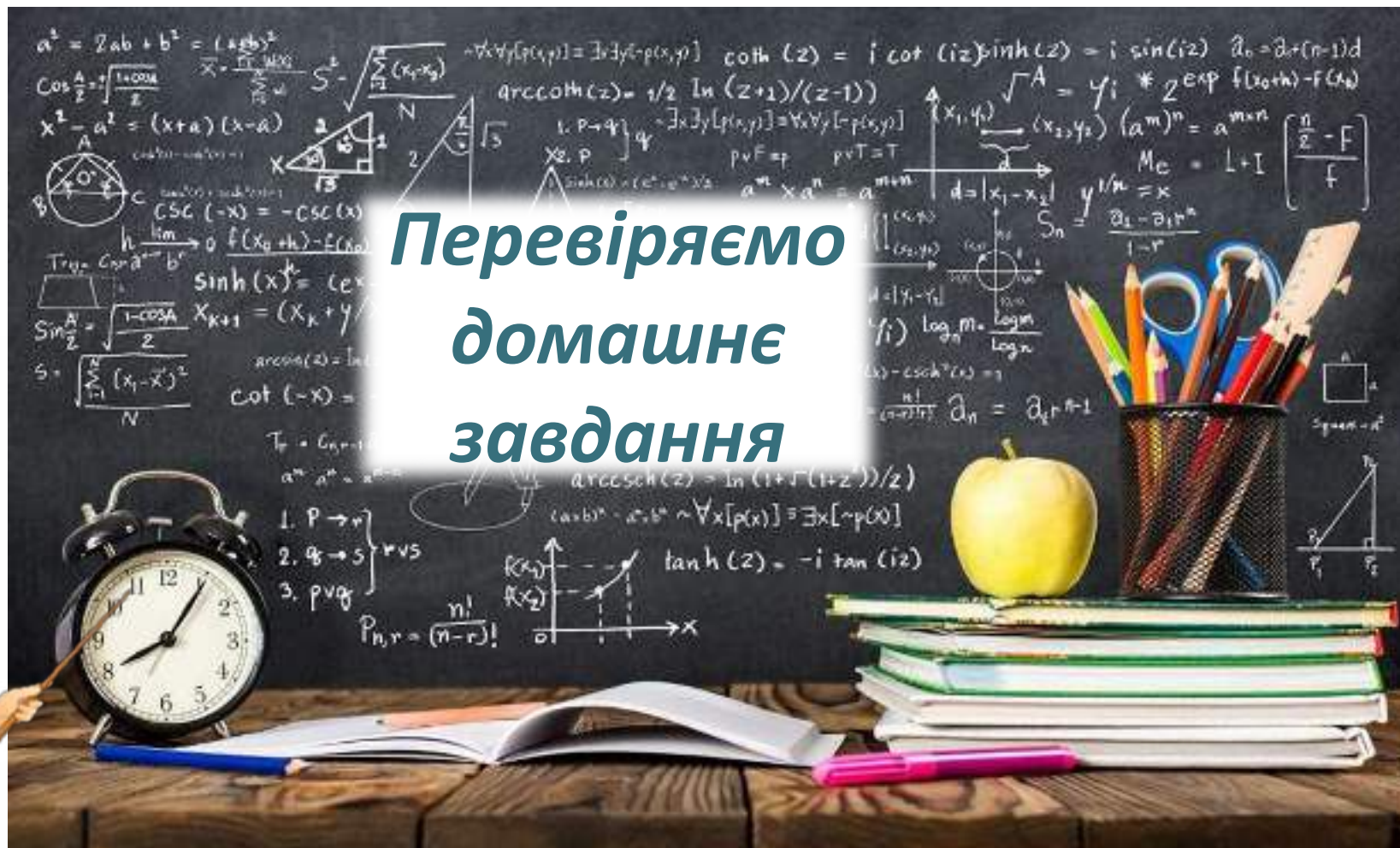

У математику зробимо крок.

Це час міркувань,
наполегливий час,

Й завдання давно вже
чекають на вас.

Мета уроку:
розвивати вміння застосовувати
різницю і суму кубів для перетворень
добутку виразів на многочлен
стандартного вигляду, а також
застосовувати формули суми і різниці
кубів двох виразів для розкладання
многочленів на множники.

Повторимо

Сума кубів двох виразів дорівнює добутку суми цих виразів на неповний квадрат їх різниці.

$$a^3 + b^3 = (a + b)(a^2 - ab + b^2)$$

Розкласти многочлен $x^3 + 64$ на множники.

Розв'язання. Оскільки $64 = 4^3$, то цей многочлен можна подати у вигляді суми кубів двох виразів: $x^3 + 64 = x^3 + 4^3$.

За формулою суми кубів маємо:

$$x^3 + 4^3 = (x + 4)(x^2 - 4x + 4^2) = (x + 4)(x^2 - 4x + 16).$$

Відповідь: $(x + 4)(x^2 - 4x + 16)$.

**Різниця кубів двох виразів
дорівнює добутку різниці цих
виразів на неповний квадрат їх
суми.**

$$a^3 - b^3 = (a - b)(a^2 + ab + b^2)$$

Розкласти многочлен $27a^3 - m^6$ на множники

Розв'язання. Оскільки $27a^3 = (3a)^3$ і $m^6 = (m^2)^3$, то цей многочлен можна
можна перетворити на різницю кубів: $27a^3 - m^6 = (3a)^3 - (m^2)^3$.

Далі застосуємо формулу різниці кубів:

$$\begin{aligned}(3a)^3 - (m^2)^3 &= (3a - m^2)((3a)^2 + 3am^2 + (m^2)^2) = \\ &= (3a - m^2)(9a^2 + 3am^2 + m^4).\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}(a + b)(a^2 - ab + b^2) &= a^3 + b^3, \\ (a - b)(a^2 + ab + b^2) &= a^3 - b^3.\end{aligned}$$

Розв'язати рівняння

$$(5x - 1)(25x^2 + 5x + 1) = 125x^3 - 8x$$

Розв'язання. Застосуємо до лівої частини рівняння формулу різниці кубів, одержимо: $(5x)^3 - 1^3 = 125x^3 - 8x$;

$$125x^3 - 1 = 125x^3 - 8x;$$

$$125x^3 - 125x^3 + 8x = 1;$$

$$8x = 1;$$

$$x = 0,125.$$

Математична розминка

Чи правильно, що:

- 1) $(a + b)(a^2 + ab + b^2) = a^3 + b^3$;
- 2) $(a + b)(a^2 - 2ab + b^2) = a^3 + b^3$;
- 3) $(a + b)(a^2 - ab + b^2) = a^3 + b^3$;
- 4) $(a - b)(a^2 - ab + b^2) = a^3 + b^3$

Математична розминка

Чи правильно, що:

- 1) $(a + b)(a^2 + ab + b^2) = a^3 - b^3$;
- 2) $(a - b)(a^2 + ab + b^2) = a^3 - b^3$;
- 3) $(a - b)(a^2 + 2ab + b^2) = a^3 - b^3$;
- 4) $(a + b)(a^2 - ab + b^2) = a^3 - b^3$

Цифру 1 «пишемо» носом,
цифру 2 – підборіддям,
цифру 3 – правим плечем,
цифру 4 – лівим плечем,
цифру 5 – «пишемо» правим ліктем,
цифру 6 – лівим ліктем,
цифру 7 – правим коліном,
цифру 8 – лівим коліном,
цифру 9 – правою ногою.

Класна робота

Серед рівностей виберіть ті, що є
ТОТОЖНОСТЯМИ:

- 1) $m - p^3 = (m^2 - p^2)(m - p)$;
- 2) $x^3 + a^3 = (x + a)(x^2 - xa + a^2)$;
- 3) $c^3 - d^3 = (c - d)(c^2 + cd + d^2)$;
- 4) $x^3 + y^3 = (x + y)(x^2 - 2xy + y^2)$

Завдання № 821 (1-6)

Розкладіть многочлен на множники:

- 1) $a^3 - b^6$;   2) $t^{12} + c^9$;   3) $p^{18} + m^{24}$;
 4) $-c^3 + m^{15}$;   5) $-\frac{1}{8} - a^{24}$;   6) $-c^{99} - d^{60}$.

Завдання № 821 (1-6) | Розв'язання:

$$1) a^3 - b^6 = a^3 - (b^2)^3 = (a - b^2)(a^2 + ab^2 + b^4);$$

$$2) t^{12} + c^9 = (t^4)^3 + (c^3)^3 = (t^4 + c^3)((t^8 - t^4c^3 + c^6);$$

$$3) p^{18} + m^{24} = (p^6)^3 + (m^8)^3 = (p^6 + m^8)((p^6)^2 - p^6m^8 + (m^8)^2) = \\ = (p^6 + m^8)(p^{12} - p^6m^8 + m^{16});$$

$$4) -c^3 + m^{15} = (m^5)^3 - c^3 = (m^5 - c)((m^5)^2 + m^5c + c^2) = \\ = (m^5 - c)(m^{10} + m^5c + c^2);$$

$$5) -\frac{1}{8} - a^{24} = -((\frac{1}{2})^3 + (a^8)^3) = -(\frac{1}{2} + a^8)((\frac{1}{2})^2 - \frac{1}{2}a^8 + (a^8)^2) = \\ = -(\frac{1}{2} + a^8)(\frac{1}{4} - \frac{1}{2}a^8 + a^{16});$$

$$6) -c^{99} - d^{60} = -((c^{33})^3 + (d^{20})^3) = -(c^{33} + d^{20})((c^{33})^2 - c^{33}d^{20} + (d^{20})^2) = \\ = -(c^{33} + d^{20})(c^{66} - c^{33}d^{20} + d^{40}).$$

Завдання № 823

Виконайте множення:

$$1) (b^3 - d^2)(b^6 + b^3d^2 + d^4);$$

$$2) (c^3 + 2p)(c^6 - 2pc^3 + 4p^2);$$

$$3) (9x^2 + 3xy + y^2)(3x - y);$$

$$4) (4c + 3d)(16c^2 - 12cd + 9d^2);$$

$$5) (a^8 - 4a^4 + 16)(a^4 + 4);$$

$$6) (5m^2 - 6p^3)(25m^4 + 30m^2p^3 + 36p^6).$$

Завдання № 823**Розв'язання:**

$$1) (b^3 - d^2)(b^6 + b^3d^3 + d^4) = ((b^3)^3 - (d^2)^3) = b^9 - d^6;$$

$$2) (c^3 + 2p)(c^6 - 2pc^3 + 4p^2) = ((c^3)^3 + (2p)^3) = c^9 + 8p^3;$$

$$3) (9x^2 + 3xy + y^2)(3x - y) = ((3x)^3 - y^3) = 27x^3 - y^3;$$

$$4) (4c + 3d)(16c^2 - 12cd + 9d^2) = ((4c)^3 + (3d)^3) = 64c^3 + 27d^3;$$

$$5) (a^8 - 4a^4 + 16)(a^4 + 4) = ((a^4)^3 + 4^3) = a^{12} + 64;$$

$$6) (5m^2 - 6p^3)(25m^4 + 30m^2p^3 + 36p^6) = ((5m^2)^3 - (6p^3)^3) = 125m^6 - 216p^9.$$

Завдання № 825

Виконайте дії:

- 1) $(a + 2)(a^2 - 2a + 4) - a(a^2 - 5)$;
- 2) $(b - 3)(b^2 + 3b + 9) - b(b - 3)(b + 3)$;
- 3) $(x + 4)(x^2 - 4x + 16) - (x - 1)(x^2 + x + 1)$;
- 4) $(2b^2 - 1)(4b^4 + 2b^2 + 1) - (2b^3 + 1)^2$.

Завдання № 825

Розв'язання:

$$1) (a + 2)(a^2 - 2a + 4) - a(a^2 - 5) = a^3 + 8 - a^3 + 5a = 5a + 8;$$

$$2) (b - 3)(b^2 + 3b + 9) - b(b - 3)(b + 3) = b^3 - 27 - b(b^2 - 9) = \\ = b^3 - 27 - b^3 + 9b = 9b - 27;$$

$$3) (x + 4)(x^2 - 4x + 16) - (x - 1)(x^2 + x - 1) = x^3 + 64 - x^3 + 1 = 65;$$

$$4) (2b^2 - 1)(4b^4 + 2b^2 + 1) - (2b^3 + 1)^2 = (2b^2)^3 - 1 - (4b^6 + 4b^3 + 1) = \\ = 8b^6 - 1 - 4b^6 - 4b^3 - 1 = 4b^6 - 4b^3 - 2.$$

Підготовка до

№1. Спростіть вираз $a(a+2b)-(a+b)^2$

А	Б	В	Г	Д
$4ab+b^2$	$4ab-b^2$	$-b^2$	$2ab-b^2$	b^2

Відповідь:

[illegible]

Підготовка до

№2. Розкладіть вираз $(x+y)^2 - 9x^2$ на множники.

А	Б	В	Г	Д
$(-8x+y)(10x+y)$	$(-2x-y)(4x-y)$	$(-2x+y)(4x+y)$	$(4x+y)^2$	$(-2x+y)^2$

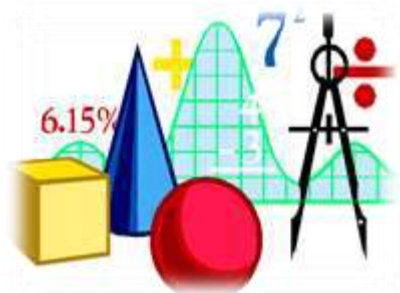

Відповідь:

1. Назвіть формулу суми кубів.
2. Назвіть формулу різниці кубів.
3. Якому виразу тотожно дорівнює:
  - добуток суми двох виразів на неповний квадрат їх різниці?
  - добуток різниці двох виразів на неповний квадрат їх суми?

Предмети	Домашнє завдання	Бали	Підпис вчителя
1	Опрацюй сторінки підручника 146-152.		
2			
3			
4	Виконай завдання № 822, 824,.		
5			
6			
7			
8			

